

Downloaded via the EU tax law app / web

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

9 päivänä lokakuuta 2014 (*)

Ennakkoratkaisupyyntö – Kilpailu – Valtiontuki – SEUT 107 artiklan 1 kohta – Valtiontuen käsite – Kiinteistövero – Verovapautus

Asiassa C-522/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol (Espanja) on esittänyt 12.4.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 1.10.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ministerio de Defensa ja

Navantia SA

vastaan

Concello de Ferrol,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit A. Arabadjiev (esittelevä tuomari) ja J. L. da Cruz Vilaça,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Concello de Ferrol, edustajinaan procuradora M. Villalba López ja abogado D. Vidal Lorenzo,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään L. Banciella Rodríguez-Miñón,
- Euroopan komissio, asiamiehinään É. Gippini Fournier ja B. Stromsky,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 107 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä Ministerio de Defensa (Espanjan puolustusministeriö) ja Navantia SA (jäljempänä Navantia) sekä toisaalta Concello de Ferrol (Ferrolin kunta) ja joka koskee vapautusta Navantian käyttöön annettuun maa-alueeseen

liittyvästä kiinteistöverosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Paikallistalouden sääntelystä annetun lain kodifioidun version hyväksymisestä 5.3.2004 annetussa kuninkaan asetuksessa 2/2004 (Real Decreto Legislativo 2/2004, por el que se aprobó el texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales) (BOE nro 59, 9.3.2004, s. 10284), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan (jäljempänä vuoden 2004 laki), määritellään kiinteistövero ”välittömäksi esineoikeuteen kohdistuvaksi veroksi, joka kannetaan kiinteistöjen arvosta tässä laissa säädetyn mukaisesti”.

4 Vuoden 2004 lain 61 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Verotettava tapahtuma on seuraavien maaseudulla tai taajamissa oleviin kiinteistöihin sekä erityisiin kiinteistöihin kohdistuvien oikeuksien hallinta:

- a) kiinteistöihin itseensä tai julkisiin palveluihin, joita varten ne on osoitettu, kohdistuva hallinnollinen konsessio;
- b) esineoikeus maa-alueeseen;
- c) nautintaa koskevan esineoikeus;
- d) omistusoikeus.”

5 Mainitun lain 62 §:n, jonka otsikko on ”Vapautukset”, 1 momentin a kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kiinteistöverosta vapautetaan

- a) valtion, itsehallintoalueiden tai paikallisyhteisöjen omistamat kiinteistöt, joita suoraan käytetään kansalaisten turvallisuutta ja koulutus- ja vankeinhoitopalveluja koskeviin tarkoituksiin, sekä valtion kiinteistöt, joita käytetään maanpuolustukseen.”

6 Vuoden 2004 lain 63 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Veronmaksuvelvollisia ovat ne luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt – –, jotka ovat sen oikeuden haltijoita, joka kulloinkin muodostaa verotettavan tapahtuman.

--

2. Edellisen momentin säännösten soveltaminen ei vaikuta verovelvollisen mahdollisuuteen vyöryttää verotaakka edelleen yleisten säännösten mukaisesti.

Edellisessä momentissa tarkoitettut hallintoviranomaiset, yksiköt ja elimet vyöryttävät edelleen sen osan maksettavan veron määrästä, joka kohdistuu henkilöihin, jotka eivät ole verovelvollisen asemassa mutta käyttävät edellä mainittujen omistuksessa olevaa julkiseen käyttöön tarkoitettua tai muuta omaisuutta vastiketta vastaan. Niiden on vastattava vyörytetystä verosta. Tätä varten vyörytettävä määrä määräytyy käytettyä pinta-alan osaa ja kullekin vuokralaiselle tai käyttöoikeuden saajalle osoitettua rakennuksen osaa vastaavan kiinteistörekisterin mukaisen arvon perusteella.”

Pääasian tosiseikasto ja ennakkoratkaisukysymys

7 Navantia on Espanjan valtion kokonaan omistama yritys. Sen toimintaan kuuluu

sotilasalusten valmistaminen ja huolto Espanjan valtion ja muiden valtioiden – riippumatta siitä, kuuluvatko ne Euroopan unioniin – lukuun, minkä lisäksi sillä on eri tuotteiden tuotanto-, korjaus- ja huoltotoimintaa yksityisellä sektorilla, lähinnä laivanrakennus- ja energia-alalla.

8 Navantialla on käytössään Concello de Ferrolin alueella sijaitseva telakka-alue, jonka pinta-ala on 932 348 m². Espanjan valtio luovutti omistamansa maa-alueen, jolle kyseinen telakka on rakennettu, Navantian käyttöön käyttöoikeuden luovutuksesta 6.9.2001 tehdyllä sopimuksella yhden euron vuosivastiketta vastaan (jäljempänä vuoden 2001 sopimus).

9 Concello de Ferrol kantoi kyseisestä maa-alueesta verovuotta 2008 edeltäviltä verovuosilta kiinteistöveron, jonka määrä verovuodelta 2010 oli 590 308,77 euroa.

10 Koska Espanjan valtio on mainitun maa-alueen omistaja ja koska Navantialle on luovutettu pelkästään käyttöoikeus, Espanjan valtio on vuoden 2004 lain 61 §:n 1 momentin d kohdan mukaan kiinteistöverovelvollinen. Vuoden 2001 sopimuksen mukaan Espanjan valtio vyöryttää kyseisen veron määrän Navantian maksettavaksi niin, että viime kädessä tämä joutuu kantamaan verotaakan.

11 Espanjan valtio ja Navantia pyysivät verovuoden 2008 ja sitä seuranneiden verovuosien osalta Concello de Ferrolilta vuoden 2004 lain 62 §:n 1 momentin a kohdan nojalla vapautusta maa-alueesta, jolle telakka on rakennettu, maksettavasta kiinteistöverosta, mutta sen pyyntö hylättiin. Hylkäämispäätös on riitautettu toimivaltaisissa tuomioistuimissa, ja kyseinen oikeusriita on pääasian kohteena.

12 Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Galician ylin tuomioistuin) kumosi 22.10.2012 antamallaan tuomiolla aiemman Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrolin 25.11.2011 antaman tuomion, jolla tämä oli hylännyt käsiteltäväkseen saatetun valituksen, ja katsoi, että pyydetty verovapautus oli myönnettävä. Niinpä asia palautettiin ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.

13 Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol katsoo, että haetun verovapautuksen myöntäminen voi merkitä SEUT 107 artiklan 1 kohdan vastaista valtioneukoa Navantian hyväksi, koska se myönnettäisiin julkisista varoista valtion omistamalle yritykselle ja koska se saattaisi vääristää kilpailua tai uhata vääristää sitä.

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo nimittäin, että Navantia saisi pyydetystä vapautuksesta viime kädessä hyötyvänä tahona valikoivan edun, sillä tavallisesti kannettava – ja sen yksityiseen sektoriin kuuluvien kilpailijoiden laivanrakennusalalla kantama – verotaakka kevenisi siten, että Concello de Ferrolin verotulot samalla vähenevät. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että kun otetaan huomioon tällainen Navantian kilpailuaseman vahvistuminen kyseessä olevilla markkinoilla sen sotilas- ja siviilitoimintojen seurauksena, tästä seuraisi yhtäältä kilpailun mahdollinen vääristyminen ja toisaalta haitallisia vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

15 Tässä tilanteessa Juzgado Contencioso-Administrativo n° 1 de Ferrol on päättänyt lykätä ratkaisun antamista asiassa ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [Navantialle] myönnetty vapautus kiinteistöverosta [SEUT] 107 artiklan mukainen ja onko SEUT 107 artiklan kanssa yhteensopivaa se, että jäsenvaltio [Espanjan kuningaskunta] voi vapauttaa kiinteistöverosta valtion omistaman maa-alueen – –, joka on annettu julkisessa omistuksessa kokonaan olevalle yksityiselle yritykselle – – ja jolta kyseinen yritys toimittaa tavaroita ja tarjoaa palveluja, joilla voidaan käydä kauppaa jäsenvaltioiden välillä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään olennaisilta osin sitä, onko SEUT 107 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että valtiolle kuuluvan maa-alueen, joka on annettu valtion kokonaan omistaman yrityksen käyttöön ja jolla kyseinen yritys tuottaa tavaroita ja palveluja, joilla voidaan käydä kauppaa jäsenvaltioiden välillä kilpailulle avoimilla markkinoilla, vapauttaminen kiinteistöverosta merkitsee samassa määräyksessä kiellettyä valtiontukea.

17 Aluksi on todettava, ettei unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ole saatettu kysymystä sen, että jäsenvaltio on antanut maa-alueen yksityisen yrityksen käyttöön symbolisella hinnalla, yhteensopivuudesta SEUT 107 artiklan kanssa.

18 Esitetystä kysymyksestä on muistutettava, että SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

19 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpiteen luokittelu SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi tueksi edellyttää, että kaikki kyseisessä määräyksessä tarkoitetut edellytykset täyttyvät (tuomio komissio v. Deutsche Post, C?399/08 P, EU:C:2010:481, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

20 Niinpä kansallisen toimenpiteen määrittäminen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi tueksi edellyttää ensinnäkin sitä, että kyse on valtion toimenpiteestä tai valtion varoilla toteutetusta toimenpiteestä, toiseksi sitä, että kyseinen toimenpide on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, kolmanneksi sitä, että toimenpiteellä annetaan valikoivaa etua sille, joka on toimenpiteen kohteena, ja neljänneksi sitä, että toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (tuomio komissio v. Deutsche Post, EU:C:2010:481, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

21 Aluksi on syytä tutkia kyseisistä edellytyksistä kolmas, jonka mukaan kyseessä olevaa toimenpidettä on voitava pitää edun antamisena sille, joka on sen kohteena. Tästä on todettava, että yhtä lailla vakiintuneen unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan valtiontukina pidetään sellaisia toimenpiteitä, jotka muodossa tai toisessa ovat omiaan suosimaan yrityksiä suoraan tai välillisesti tai joita on pidettävä sellaisena taloudellisena etuna, jota edunsaajayritys ei olisi saanut tavanomaisten markkinoilla sovellettavien ehtojen mukaan (tuomio komissio v. Deutsche Post, EU:C:2010:481, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

22 Tukena pidetään siten muun muassa toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä mutta jotka eri tavoin alentavat yrityksen vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja ovat siten sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia (tuomio Bouygues ym. v. komissio ym., C?399/10 P ja C?401/10 P, EU:C:2013:175, 101 kohta).

23 Tästä seuraa, että toimenpidettä, jolla viranomaiset myöntävät tietyille yrityksille suotuisan verokohtelun ja jolla ei tosin siirretä valtion varoja mutta asetetaan edunsaajat taloudellisesti edullisempaan asemaan kuin muut verovelvolliset, on pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa

tarkoitettuna valtiontukea. Sitä vastoin veroedut, jotka perustuvat soveltamisalaltaan yleiseen ja erotuksetta kaikkiin taloudellisiin toimijoihin sovellettavaan toimenpiteeseen, eivät ole SEUT 107 artiklassa tarkoitettua valtiontukea (tuomio P, C-6/12, EU:C:2013:525, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimen käytössä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee yhtäältä, että Navantian on vuoden 2001 sopimuksen nojalla korvattava Espanjan valtiolle Concello de Ferrolille vuoden 2004 lain 60 ja 61 §:n nojalla maksettava kiinteistövero maa-alueesta, joka on annettu sen käyttöön ja jolle sen telakka on rakennettu, ja toisaalta, että saman lain 62 §:ssä säädetystä riidanalaisesta verovapautuksesta seuraa, ettei Espanjan valtio ole maksanut kyseistä veroa Concello de Ferrolille eikä Navantia ole tämän seurauksena myöskään maksanut sitä Espanjan valtiolle.

25 Lisäksi on riidatonta, että vuoden 2004 lain 61 §:n 1 momentin mukaan yritys, joka harjoittaa toimintaansa yksityisessä tai julkisessa omistuksessa olevalla maa-alueella ja joka täyttää yhden kyseisessä säännöksessä luetelluista edellytyksistä, on kiinteistöverovelvollinen. Concello de Ferrol esittää tästä, että lähes kaikki yritykset täyttävät yhden näistä edellytyksistä ja että Navantia saattoi vältyä verovelvolliseksi luokittelemiselta ainoastaan vuoden 2001 sopimuksella käyttöön otetun erityisen tavan, jolla käyttöoikeus luovutetaan, vuoksi.

26 Kuten Concello de Ferrol lisäksi täsmentää, mainitun lain 63 §:n 2 momentista ilmenee, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa epätyypillisissä tilanteissa, joissa maa-alueen käyttämiseen ei liity yhtä kiinteistöveron verotettavan tapahtuman muodostavista oikeuksista, Espanjan valtiolla on lakisääteinen velvollisuus vyöryttää vero maa-alueen käyttäjän maksettavaksi, ja vuoden 2001 sopimuksella täytetään tämä lakisääteinen velvollisuus.

27 Tässä tilanteessa on katsottava, että kiinteistövero on vero, joka Navantian on tavanomaisesti maksettava, ja että sen hyväkseen saama vapautus alentaa välittömästi – ilman että mikään muu toimenpide on tarpeen – kustannuksia, jotka tavallisesti kuuluvat sen kanssa samanlaisessa tilanteessa olevan yrityksen vastattaviksi. Niinpä tällainen verovapautus antaa Navantialle taloudellista etua.

28 Espanjan hallituksen väitteistä, että vuoden 2004 lain 62 §:n 1 momentin a kohdan mukaan siinä säädettyä vapautusta ei ole otettu käyttöön edun antamiseksi Navantian kaltaisille yrityksille vaan ainoastaan Espanjan valtion hyväksi tämän kiinteistöverovelvollisen ominaisuudessa ja että säännöksen tavoitteet liittyvät maanpuolustukseen, on muistutettava, että tukitoimenpiteen taustalla olevat syyt eivät suoralta kädeltä riitä siihen, ettei tällaisen toimenpiteen katsottaisi olevan SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tuki, sillä kyseisessä määräyksessä ei tehdä eroa valtion toimenpiteiden syiden tai tavoitteiden perusteella, vaan ne määritellään siinä niiden vaikutusten perusteella (tuomio Comitato "Venezia vuole vivere" ym. v. komissio, C-71/09 P, C-73/09 P ja C-76/09 P, EU:C:2011:368, 94 kohta ja tuomio komissio v. EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Kuten edellä 24–26 kohdasta ilmenee, nyt käsiteltävässä asiassa vuoden 2004 lain 62 §:n 1 momentin a kohdan ja 63 §:n 2 momentin sekä vuoden 2001 sopimuksen nojalla kiinteistöverosta vapauttaminen alentaa välittömästi – ilman että mikään muu toimenpide on tarpeen – kustannuksia, jotka kuuluisivat Navantian vastattaviksi ilman tällaista vapautusta.

30 Espanjan hallituksen väitteestä, jonka mukaan tällaista vapautusta on pidettävä korvauksena, joka on vastiketta Navantian julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi suorittamista palveluista, joten tällaisella toimenpiteellä ei anneta etua kyseiselle yritykselle, on todettava, ettei unionin tuomioistuimen käytössä olevasta asiakirja-aineistosta ilmene, että yhtäältä tällaisen vapautuksen ja toisaalta Navantian mahdollisesti suorittamien julkisten palvelujen välillä

olisi yhteys.

31 Tässä tilanteessa on katsottava, että pyydetyllä vapautuksella kiinteistöverosta annetaan Navantialle taloudellista etua.

32 Lisäksi on muistutettava, että SEUT 107 artiklassa kielletään lähtökohtaisesti tuet, jotka ”suosivat jotakin yritystä tai tuotannonalaa”, eli valikoivat tuet (tuomio P, EU:C:2013:525, 17 kohta).

33 Vaikka toimenpidettä, jolla viranomaiset myöntävät tietyille yrityksille suotuisan verokohtelun ja jolla ei tosin siirretä valtion varoja mutta asetetaan edunsaajat taloudellisesti edullisempaan asemaan kuin muut verovelvolliset, on pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukea, sama ei koske soveltamisalaltaan yleiseen ja erotuksetta kaikkiin taloudellisiin toimijoihin sovellettavaan toimenpiteeseen perustuvia etuja, jotka eivät ole samassa määräyksessä tarkoitettua valtiontukea (tuomio P, EU:C:2013:525, 18 kohta).

34 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee tästä, että SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaan on ratkaistava, onko tietyssä oikeudellisessa järjestelmässä jokin kansallinen toimenpide omiaan suosimaan ”jotakin yritystä tai tuotannonalaa” verrattuna muihin, jotka ovat kyseisellä järjestelmällä tavoitellun päämäärän kannalta siihen rinnastettavassa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa (tuomio Portugali v. komissio, C-88/03, EU:C:2006:511, 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

35 Niinpä kansallisen verotoimenpiteen luokittelu ”valikoivaksi” edellyttää aluksi sitä, että ennalta määritetään ja tutkitaan asianomaisessa jäsenvaltiossa sovellettava yleinen tai ”normaali” verojärjestelmä. Juuri tähän yleiseen eli ”normaaliin” verojärjestelmään verraten on tämän jälkeen arvioitava ja selvitettävä, onko kyseisellä verotoimenpiteellä myönnetty etu mahdollisesti valikoiva, osoittamalla, että toimenpide poikkeaa mainitusta yleisestä järjestelmästä siltä osin kuin toimenpiteellä otetaan käyttöön erilainen kohtelu sellaisten toimijoiden välillä, jotka ovat kyseisen jäsenvaltion verojärjestelmälle asetetun päämäärän kannalta toisiinsa rinnastettavissa olevassa tilanteessa tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen kannalta (tuomio Paint Graphos ym., C-78/08–C-80/08, EU:C:2011:550, 49 kohta).

36 Tässä yhteydessä on todettava unionin tuomioistuimen käytössä olevasta aineistosta ilmenevän yhtäältä, että vuoden 2004 lain 60–63 §:n mukaan maa-alueen hallinnasta tai käyttämisestä seuraa lähtökohtaisesti kiinteistöverovelvollisuus. Niinpä on katsottava, että kyseistä veroa koskeva järjestelmä muodostaa kyseessä olevan vapauttamistoimenpiteen mahdollisen valikoivuuden arvioimisessa vertailukohtana olevan oikeusjärjestelmän.

37 Toisaalta edellä on jo mainittu, että poikkeuksena edellisessä kohdassa mainitusta yleissäännöstä maa-alueen, jolla Navantian telakka sijaitsee, käyttäminen on riidanalaisen vapautuksen ja vuoden 2001 sopimuksen, jossa määrätään kyseistä kiinteistöä koskevan pelkän käyttöoikeuden luovuttamisesta kyseiselle yritykselle, perusteella vapautettu kiinteistöverosta.

38 Niinpä on ratkaistava, voiko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen verovapautus suosia Navantiaa suhteessa muihin yrityksiin, jotka ovat Espanjan kiinteistöverojärjestelmälle asetetun päämäärän eli maa-alueen hallinnan tai käyttämisen verottamisen kannalta toisiinsa verrattavissa olevassa tilanteessa tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen kannalta.

39 Tässä yhteydessä on todettava asiakirja-aineistosta ilmenevän, että vuoden 2004 lain 62 §:n 1 momentin a kohdassa säädettyä maanpuolustukseen käytettävien valtion kiinteistöjen vapauttamista kiinteistöverosta voidaan soveltaa kaikkiin Navantian kaltaisen yrityksen toimintoihin tarvitsematta erotella niitä sen mukaan, onko kyse sotilaallisesta toiminnosta vai siviilitoiminnosta,

mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.

40 Niinpä on katsottava, että Navantian tilanteeseen verrattavassa tilanteessa tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen kannalta ovat, kun otetaan huomioon maa-alueen hallinnan ja käyttämisen verottamista koskeva tavoite, paitsi yritykset, joilla on hallinnassaan tai käytössään maa-alueita osittain maanpuolustukseen liittyviin tarkoituksiin, myös yritykset, joilla on hallinnassaan tai käytössään maa-alueita pelkästään siviilitarkoituksiin.

41 Niinpä on ilmeistä, että Navantia saisi viimeksi mainittuun yritysten joukkoon verrattuna siviilitoimintojensa osalta veroetua, jota muut tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen kannalta sen tilanteeseen rinnastettavassa tilanteessa olevat yhtiöt eivät voi vaatia. Niinpä tarkasteltava veroetu vaikuttaa ensi näkemältä valikoivalta.

42 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu, että valtiontuen käsite ei kata valtion toimenpiteitä, joilla aikaansaadaan erilaista kohtelua yritysten välillä ja jotka täten ensi näkemältä ovat valikoivia, kun kyseinen erilainen kohtelu johtuu sen vero- ja maksujärjestelmän luonteesta tai rakenteesta, jonka osa toimenpiteet ovat, minkä toteen näyttäminen on kyseessä olevan jäsenvaltion tehtävänä (tuomio Portugali v. komissio, EU:C:2006:511, 52 ja 80 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Toimenpide, jolla poiketaan yleisestä verojärjestelmästä, voi nimittäin olla perusteltu verojärjestelmän luonteen ja rakenteen johdosta, mikäli kyseessä oleva jäsenvaltio voi osoittaa, että mainittu toimenpide on suora seuraus jäsenvaltion verojärjestelmän perus- tai pääperiaatteista. Tältä osin on erotettava yhtäältä tietyille verojärjestelmälle asetetut tavoitteet, jotka ovat järjestelmään nähden ulkoisia, ja toisaalta itse verojärjestelmään olennaisena osana kuuluvat mekanismit, jotka ovat tarpeen mainitunlaisten tavoitteiden saavuttamiseksi (tuomio Portugali v. komissio, EU:C:2006:511, 81 kohta).

44 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta ei ilmene, että Espanjan hallitus olisi vedonnut sellaiseen väitteeseen, jolla voitaisiin osoittaa, että pyydetty verovapautus on suora seuraus kyseisen jäsenvaltion verojärjestelmän perus- tai pääperiaatteista tai että se olisi kyseisen verojärjestelmän toiminnalle ja tehokkuudelle välttämätön. Kuten Euroopan komissio on esittänyt, maanpuolustukseen käytettävien valtion kiinteistöjen vapauttamisella verosta ei lisäksi vaikuta olevan välitöntä yhteyttä itse kiinteistöveron tavoitteisiin. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin kaikkien sen käsiteltäväksi saatetun asian kannalta merkityksellisten seikkojen valossa tutkittava, onko mahdollista oikeuttamisperustetta olemassa.

45 Kaiken edellä esitetyn perusteella on katsottava, että sen, joka on pyydetyn verosta vapauttamista koskevan toimenpiteen kohteena, hyväksi koituvaa taloudellista etua koskeva kolmas edellytys voi täytyä käsiteltävässä asiassa.

46 Toiseksi on muistutettava valtion toimenpidettä tai valtion varoilla toteutettua toimenpidettä koskevasta ensimmäisestä edellytyksestä, että SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena on pidettävä ainoastaan suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnettyjä tai lisäkustannuksia valtiolle merkitseviä etuja. Tämän määräyksen ja SEUT 108 artiklassa käyttöön otettujen menettelysääntöjen sanamuodosta johtuu, että muista varoista kuin valtion varoista myönnettyt edut eivät kuulu kyseessä olevien määräysten soveltamisalaan (tuomio Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio, EU:C:2013:175, 99 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Näin ollen on selvitettävä, onko olemassa riittävän suora yhteys yhtäältä tuensaajalle myönnetyn edun ja toisaalta valtion talousarvion pienenemisen tai talousarviota rasittavien kustannusten riittävän konkreettisen taloudellisen riskin välillä (ks. vastaavasti tuomio Bouygues

ym. v. komissio ym., EU:C:2013:175, 109 kohta).

48 Tässä yhteydessä on yhtäältä todettava, ettei asiassa ole riitautettu sitä, että pyydetystä verovapautuksesta on säätänyt Espanjan valtio ja että se on näin ollen tämän suorittama toimenpide. Toisaalta on riidatonta, että kustannuksen, jonka tavallisesti pitäisi kuulu Navantian vastattavaksi, kyseisestä vapautuksesta seuraavan alentamisen lisäseurauksena on Concello de Ferrolin talousarvion pienentyminen.

49 Tässä tilanteessa valtion omilla varoillaan toteuttamaa toimenpidettä koskevan edellytyksen voitaisiin katsoa täyttyvän, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.

50 Kyseistä toteamusta eivät horjuta Espanjan hallituksen väitteet, joiden yhteydessä se on viitannut tuomioihin Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10) ja Distribution Casino France ym. (C-266/04–C-270/04, C-276/04 ja C-321/04–C-325/04, EU:C:2005:657). Kyseisellä oikeuskäytännöllä ei nimittäin ole merkitystä pääasian kannalta, sillä se koskee pääasiasta poikkeavaa tilannetta, jossa vero kuuluu kiinteästi tukitoimenpiteeseen ja on sen vuoksi itsessään tuki. Sen sijaan pääasiassa ei ole lainkaan väitetty, että kiinteistövero itsessään olisi tukitoimenpide, vaan ainoastaan, että siitä vapauttaminen merkitsee kyseessä olevassa tapauksessa edun myöntämistä Navantialle.

51 Kolmanneksi on muistutettava pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen verovapautuksen vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan koskevasta toisesta ja sen vaikutusta kilpailuun koskevasta neljännestä edellytyksestä, että määriteltäessä kansallista toimenpidettä valtioneuoksi ei ole tarpeen osoittaa, että asianomainen tuki todellisuudessa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja että se tosiasiallisesti vääristää kilpailua, vaan on ainoastaan tutkittava, saattaako tämä tuki vaikuttaa tähän kauppaan ja vääristää kilpailua (tuomio Libert ym., C-197/11 ja C-203/11, EU:C:2013:288, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 Erityisesti silloin, kun jäsenvaltion myöntämä tuki vahvistaa yrityksen asemaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna, tuen on katsottava vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (tuomio Libert ym., EU:C:2013:288, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Nyt käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että laivanrakennusalan markkinat ovat kilpailulle ja jäsenvaltioiden väliselle kaupalle avoimet ja että Navantia on niillä kilpailutilanteessa muiden yritysten kanssa. Lisäksi ennakkoratkaisupyynnön sisältyvistä tiedoista ilmenee, että tämä koskee kyseisen yrityksen siviilitoimintojen lisäksi yhtä lailla sen sotilasalan toimintoja.

54 Tässä tilanteessa pyydetty verovapautus saattaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on ratkaistava.

55 Tästä seuraa, että edellä 20 kohdassa esitetyt neljä edellytystä voivat täytyä nyt käsiteltävässä asiassa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkastettava, onko mainittua verovapautusta pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtioneukena, kun otetaan huomioon kaikki sen käsiteltäväksi saatetun asian merkitykselliset seikat ja kun niitä arvioidaan unionin tuomioistuimen antamien tulkintaohjeiden valossa.

56 Esitettyyn kysymykseen on kaiken edellä mainitun perusteella vastattava, että SEUT 107 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että valtiolle kuuluvan maa-alueen, joka on annettu valtion kokonaan omistaman yrityksen käyttöön ja jolla kyseinen yritys tuottaa tavaroita ja palveluja, joilla voidaan käydä kauppaa jäsenvaltioiden välillä kilpailulle avoimilla markkinoilla, vapauttaminen kiinteistöverosta saattaa merkitä tässä määräyksessä kiellettyä valtioneukeyä. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkastettava, onko tällaista verovapautusta pidettävä

tässä samassa määräyksessä tarkoitettuna valtioneutkena, kun otetaan huomioon kaikki sen käsiteltäväksi saatetun asian merkitykselliset seikat, joita arvioidaan unionin tuomioistuimen antamien tulkintaohjeiden valossa.

Oikeudenkäyntikulut

57 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 107 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että valtiolle kuuluvan maa-alueen, joka on annettu valtion kokonaan omistaman yrityksen käyttöön ja jolla kyseinen yritys tuottaa tavaroita ja palveluja, joilla voidaan käydä kauppaa jäsenvaltioiden välillä kilpailulle avoimilla markkinoilla, vapauttaminen kiinteistöveroista saattaa merkitä tässä määräyksessä kiellettyä valtioneutkea. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkastettava, onko tällaista verovapautusta pidettävä tässä samassa määräyksessä tarkoitettuna valtioneutkena, kun otetaan huomioon kaikki sen käsiteltäväksi saatetun asian merkitykselliset seikat, joita arvioidaan Euroopan unionin tuomioistuimen antamien tulkintaohjeiden valossa.

Allekirjoitukset

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.